

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

2 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 162 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

(Автореф. дис. канд. пед. наук), Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.

7. Мінь, Шаовой (2017). *Формування рефлексивних умінь майбутніх учителів музики в процесі фортепіанної підготовки*. (Автореф. канд. пед. наук), НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ.

8. Польська, І. І. (2022). Система фортепіанного виконавства: жанрова специфіка та типологія. *Актуальні питання гуманітарних наук. Мистецтвознавство*, Вип. 51, 188–194.

9. Хань, Ле (2019). Формування поліфонічно-виконавських умінь майбутніх учителів музичного мистецтва за стильовим підходом (Дис. канд. пед. наук.), Сумський державний педагогічний у-т ім. А. С. Макаренка. Суми.

Єлизавета Дубровіна,

Здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник: канд. педагогічних наук, Ганна Реброва

РОЗВИТОК ПОЧУТТЯ РИТМУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

***Анотація.** У тезах представлено результати аналізу наукових джерел з проблеми розвитку почуття ритму у дітей дошкільного віку. Представлено уточнення сутності даного феномену у доробках таких вчених, як: Н. Мозгальова, О. Тарківської-Нагиналюк, О. Вічавська, Л.Євдоченко.*

***Ключові слова:** ритм, почуття ритму, дошкільний вік, здібності.*

Актуальність даної теми полягає у тому, що ритм завжди оточує дітей у повсякденні; рухливість і визначає певний ритм їхнього життя. Такі показники як притупування, приспівування, пританцювання з першого року життя дитини вказують на прояв саме музичних здібностей, серед яких почуття ритму є найприродним. Ця здібність ґрунтується на природних задатках людини, які розглядаються з погляду антропології. Разом з тим, яку природна здібність, почуття ритму розвивається і трансформується із задатків в здібність. Науковці звертають на неї увагу в контексті вікових особливостей.

Н. Мозгальова та І. Герасимова (Н.Мозгальова & І.Герасимова 2019) вказують, що раннє виявлення схильності до почуття ритму є ознакою музичної обдарованості дитини. Ритм є одною зі складових музики. Від нього залежить наскільки багатим буде емоційний настрій музики, її динамічне та енергетичне відтворення. Розвиваючи ритм у дітей, важливо віддавати належне значення музичній пульсації, фразуванню, а також відчуттю паузи.

О. Тарківська-Нагиналюк (О.Тарківська-Нагиналюк, 2017) досліджує питання щодо актуальності використання терміну «чуття ритму» в українській науковій літературі. Розглядаючи точку зору Б.М. Теплової з цього приводу, вона послуговується на таких визначеннях вченого:

1) «чуття ритму – це сприйняття і відтворення часових співвідношень у музиці» (О. Тарківська-Нагиналюк, 2017, с. 104);

2) «поняття чуття ритму ґрунтується на змістовності поняття музичного ритму, ... музичний ритм – це метро-ритм» (Там саме);

3) «сприйняття музики має активний слухо-моторний характер» (Там саме);

4) «чуття музичного ритму має емоційну природу – в її основі лежить сприйняття виразності музики, адже музичний ритм і є вираженням емоційного змісту» (Там саме).

Педагог приходять до висновку про феномен «музично-ритмічного чуття», який визначається як «комплекс відчуттів (слухового, зорового аналізаторів), які характеризуються якісним рівнем роботи психічних процесів: чуттям, пам'яттю, сприйняттям, моторикою, мисленням під час переживання, відтворення і створення музично-ритмічних побудов» (Там саме).

Як показує практика педагогів-музикантів, діти віком від трьох років відчують звуковисотність мелодії, а ті, хто має добрий слух, починають розуміти ударно-ритмічні звуки ще раніше.

Щоб розвивати музично-ритмічне чуття дітей дошкільного віку бажано застосовувати рухову діяльність (музично-ритмічні рухи), сприяти виробленню певних ритмічних навичок, а також доносити до дітей поняття ритму як засобу музично-естетичної виразності.

О. Вічавська та Н. Годзева (2018) називають «музично-ритмічним почуттям» – «здатність активно (рухомо) переживати музику, відчувати емоційну виразність музичного ритму і точно відтворювати його» (О. Вічавська та Н. Годзева, 2018, с. 318]. Воно складає основу всіх можливих виражень музичності, які включають в себе сприймання і відтворення ступовості «музичного руху».

Цікавим і пізнавальним було віднайти на цю тему праці здобувачів вищої освіти. Так, наприклад, Л. Євдоченко (2022), зауважує, що «ритм є показником енергетичної напруги, активності та динаміки музики» (Євдоченко, 2022, с. 140). Він підкреслює важливість в розвитку метро-ритмічного чуття у дітей дошкільного віку, при якому «...необхідно звертати увагу на музичну пульсацію, тобто темпо-ритм твору, ритмічне фразування, здатність відчувати свободу музично-ритмічного руху, а також відчуття паузи...» (Євдоченко, 2022, с. 140).

Висновки. Узагальнюючи погляди вчених, вкажемо, що, на їх думку, почуття ритму є однією із основних психомоторних властивостей у дітей. Його розвиток є не лише запорукою опанування дитиною музичних, танцювальних або спортивних технік. Це необхідна умова для розвитку мовних, когнітивних, рухливих здібностей дитини. Отже, пошук нових сучасних цікавих методів розвитку почуття ритму дитини є актуальною темою як для досліджень у галузі музичного виховання, так і для педагогічної науки у широкому сенсі.

У нашому дослідженні проблема розвитку почуття ритму у дітей дошкільного віку розглянуто крізь призму його грової діяльності, яка

поєднується з елементами творчої діяльності з музикування, співу та рухів під музику.

Література

1. Вічавська, О., Годзева, Н. (2018). *Ритм як основна складова музично-ритмічного виховання*, Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (VII школа методичного досвіду): матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю.

2. Євдоченко, Л. (2022). *Детермінанти прояву музичної обдарованості в дітей старшого дошкільного віку*, Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Вінниця.

3. Мозгальова, Н., Герасимова, І. (2019). Обдаровані діти: виявлення, навчання, розвиток. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 26 (1–2019), 138–143.

4. Тарківська-Нагиналюк, О. (2017). Поняття музично-ритмічного чуття: визначення дефініцій. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 18 (1-2015), 100–105.

Ольга Мікулінська,
кандидат філософських наук, доцент; ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського.

Юлія Волкова,
кандидат педагогічних наук, ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського;

ПРОЄКТНІ ФОРМИ ЯК ОСВІТНІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ НА ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІНАХ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ХОРЕОГРАФІВ

Анотація. Проектно-орієнтоване навчання є однією з ефективних форм сучасного освітнього процесу. У статті представлено хід і результати запровадження проектних форм в освітній процес з викладання вибіркових дисциплін в професійній підготовці здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (Хореографія) першого рівня вищої освіти та 025 Хореографія також першого рівня вищої освіти. На кафедрі музичного мистецтва і хореографії така форма пройшла перевірку ефективності, що підтвердилося збільшенням мотивації до творчої постановочної роботи, надало досвід в організації шоу програм та постановки перформенсів. Прописано етапи створення проекту на конкретному прикладі програми в п. «Авангард». Зазначене підтверджується якісними результатами складання сесії та випускової атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Ключові слова: проект, проектні технології, освітній процес, студент-хореограф, перформанс, шоу-програми.

Робота хореографа сьогодення потребує комплексу вмінь та навичок, які стосуються не тільки хореографічної діяльності, а й інших Soft skills. Педагог –

Vdovichenko, V., Stepanova, L.	TO THE PROBLEM OF THE FORMATION OF ARTISTRY SKILLS IN INSTRUMENTAL MUSICIANS ABSTRACT	127
Zhao Yujie, Batiuk, N.	METHOD OF FORMING THE ARTISTIC PERCEPTION OF FUTURE MUSICIANS DURING VOCAL TRAINING	130
Сун Їцзін	КИТАЙСЬКА МУЗИЧНА СИМВОЛІКА У СУЧАСНІЙ МУЗИЦІ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ ХЕ ЛЮТІНА «ФЛЕЙТА ПАСТУШКА»)	134
Вдовиченко, Ю.	РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА В ФІГУРНМУ КАТАННІ	136
Ван Чень	ФАКТУРНО-СТИЛЬОВІ ВИКОНАВСЬКІ УМІННЯ СТУДЕНТА-ПІАНІСТА ТА ЇХ РІЗНОВИДИ	137
Дубровіна, Є.	РОЗВИТОК ПОЧУТТЯ РИТМУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ	140
Мікулінська, О., Волкова, Ю.	ПРОЄКТНІ ФОРМИ ЯК ОСВІТНІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ НА ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІНАХ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ХОРЕОГРАФІВ	142
Сяо Гуйян	ФЕНОМЕН МИСТЕЦЬКОЇ ІННОВАТИКИ ТА ЇЇ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ПОЧАТКОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	146
Герц, І., Лісовська, Н.	ОСОБЛИВОСТІ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОЇ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ	147
Федорчак, О., Шип, С.	ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗВУКОТЕХНІЧНИХ ПРИСТРОЇВ У КЛАСІ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ	150
Лу Сіньюе	ДИДАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ-РОМАНТИКІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	155
Чень Сяююй	ПРОБЛЕМА РОЗУМІННЯ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО ЗМІСТУ ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ І МЕТОД ГЕРМЕНЕВТИЧНОГО АНАЛІЗУ	157